

Műleírás

Alkotás címe: Dávid és Góliát

Műfaj: szoborinstalláció

Az installáció mérete: 295x190x190cm

A szobor látható, tehát lényegi alkotórészeinek anyaga: fa és vályog

Úgy érzem, hogy a főiskolán tanultaknak köszönhetően sokat tisztult bennem a kép arról, hogy az eredetileg megszületett gondolat kifejezési erejét hogyan tartsam meg anélkül, hogy fölöslegesen magyarázó gondolatokkal terheljem meg azt, azaz a lényegen túl további fölösleges vizuális információkkal lássam el a megvalósuló plasztikát. Úgy gondolom, hogy jelen alkotásom összefoglalását adja az elmúlt négy év tapasztalatainak, ezért célszerűnek találom az utóbbi időkben készült fontosabb munkáimban felépülő gondolatmeneteimet kifejtetni, mert ezek magyarázzák- számomra is- jelenlegi eredményeimet.

Régóta foglalkoztat, hogy egy plasztikán belül több különböző matéria kölcsönhatása hogyan befolyásolhatja az egyes anyagok jelképtartalmát, a fogalmi jelentésváltozás, az átlényegülés hogyan történhet meg konkrét ábrázolás nélkül. Ugyanakkor roppant izgalmas annak az *a priori* kifejezésnek a lehetősége is, mikor közvetlenül az élményt adó közegben reagálhatok olyan alapvető létélményeimre mint a szél, az eső, föld, víz, levegő, tér és idő. A természetművészeti szakirány lehetőséget adott ezen koncepciók megérlelésére, s azt az igényt támasztotta bennem, hogy az anyagról, a különböző matériák kölcsönhatásáról, s ezek teret formáló együttműködéséről a lehető legegyszerűbben próbáljak beszélni. Így munkáimban minden plasztikai elemnek egy célja van: a közösen kialakított struktúra létrehozása.

A főiskolai évek alatt ezeknek az alapelveknek mentén különböző irányokból közelítettem meg a kérdést. Egy iskolai feladat adta meg a kutatási területet, nevezetesen az, hogy egy természeti formából kiindulva, különböző formai-tartalmi asszociációkon keresztül hogyan születhet meg a plasztika.

Akkor választásom a kavicsra esett, s benne az öt megdolgozó erőt elszenvedő anyag letisztuló formája izgatott, s a formakapcsolatok vizsgálata jelentette a fő csapásirányt.

Később- tapasztalataim fényében- jelentős változások mentek végbe a talált természeti formához való viszonyulásomban. Az eredeti vizsgálódási irány, azaz hogy a megmunkáló erők miképp befolyásolják az anyag formáját, textúráját, átváltott egy másik vágányra, nevezetesen, hogy egy élő természeti forma hogyan szervezheti meg egy másik anyag alakját, mozgását, térbeli kiterjedését.

Ezek után egy életjelenségre kívántam reagálni egyik plasztikámmal: egy farönk főregjáratait, a farontó bogár lárvájának főregnyomait követve tártam fel, bontottam ki új formákat. Az így keletkező járatokban vonagló-hemzsegő drótkötegeket helyezve az élet- akár saját létfeltételeit is megszüntetni képes- tobzódását próbáltam kifejezni. Ez a formai megközelítés további követhető utakat nyitott meg: egyrészt a már említett szimbólummá lényegülés esélyét, másrészt a feltárásban rejlő lehetőségeket. Tovább lépve: nemcsak a már kész természeti forma kibontása, de egy általam kreált, kvázi naturális alakzat újra feltárása is járható út lehet. Tehát: egyrészt alkalmazkodhatok a talált tárgyhoz, s újra értelmezhetem beavatkozásommal, de én magam is készíthetek valamit, amit aztán kibontva új jelentésekhez férhetek hozzá. Ezért most olyan szobrokat kezdtem csinálni, melyek az épülés során egyre zártabb alakzatot öltve szinte „fekete dobozzá” váltak, s információt csak úgy nyerhettem, ha felnyitottam őket. Ez a visszazomboló sebzés számomra is sok meglepetést tartogatott, hiszen új nézetek, felületek, formák bontakozhattak ki, s bár én „kódoltam”, mégsem ismertem őket, csak előzetes elképzeléseim voltak róluk, s így a „visszakódolás” során az átlényegülés új aspektusát élhettem meg. Azaz felépítettem valamit, amit centiről centire ismertem, majd addig építettem, míg magam elől is elzártam belső valóját. Sebet kellett ejtsek rajta, hogy megint láthassam, s eközben új oldalait tárhassam fel saját „teremtőmémnek”.

Ezzel a gondolatmenettel párhuzamosan foglalkoztat egy másik szoborformáló logika is, nevezetesen a közvetlen célirányos formaalakítás esztétikájából adódó gondolatközvetítés lehetősége, ill. a népi tárgy- és eszközkészítő kézműves technika alkalmazhatósága. Ennek eredményeképp olyan kvázi szerkezeteket építettem fából, melyek valamilyen mozgást vagy funkció kivitelezését voltak hivatottak megtestesíteni. Nem kinetikus szobrokat kívántam csinálni, mert a célom nem egy ügyes, működő tárgy vagy eszköz, esetleg entitás készítése volt, hanem egy-egy olyan idea megtestesítése, amely potenciális lehetőségeiről, belső- funkcionális struktúráján keresztül megnyilvánuló- lényegiségéről árulkodik. Szobraim tehát a külső és belső mozgások megnyilvánulásai, azaz a felület olykor a mélyben lévőnek a külső jele, olykor azonban az annak nekifeszülő ellentéte.

Jelenlegi munkámban is ez az attitűd érvényesül, itt a vályog formátlan tömege feszül az őt beszorítani igyekvő faszerkezetnek, melynek megépülése is eleve feszültségekkel terhes, hiszen a nagyipari igénytelen formaalkotás ötvöződik a kézműves precizitással.

Az installáció formai megközelítésben az anyag-és léptékválasztás kérdésével foglalkozik. Közvetlen előképe egy keményfából- bútorasztalos igényességgel- konstruált szerkezet, melynek bükkfából készült fogaskerekeibe amorf vályogkölönc ragad. Ez a munkám a Dávid nevet viseli. Hozzá képest kapta most tárgyalt szoborinstallációm a Góliát nevet. Nála az alkotórészek aránya megváltozik, a vályog tömege kerekedik felül, ill. próbál felülkerekedni az őt beszorítani próbáló faszerkezeten. A „küzdelem” kifejezésére szolgál a raklapokból kialakított góré, vagy karám méretéhez képest eltörpülő lábazat, amely a paraszt barokkot idéző formai igényességével ellentétet képez mind az ipari igénytelenséggel készült raklapkarámmal, mind a hozzá képest hatalmasnak, tonnás súlyúnak ható vályogmasszával. Mindkét szobor esetében tehát a mennyiségi és alakzatbeli kontraszt, ill. az anyagminőségek ütköztetéséből származó ellentét kívánja megteremteni a belső feszültséget.

Az eredeti terv szerint a két szobor installációba állításakor a kapcsolatot a vályog jelentette volna. Végül azonban úgy döntöttem, hogy Góliát önállóan talán nagyobb erővel fejezheti ki a különböző anyagi minőségek összefeszüléséből születő mélyebb tartalmi asszociációikat. Ezért ez a plasztika kapta meg mindkét szobrom nevét, s immár szoborinstallációként beszél kettőjük helyett. E logika szerint tehát a „Dávid és Góliát” cím evidensen adódik a két nagy alkotóegység - nevezhetjük akár entitásnak is- méret- és matériakülönbségéből. Tekinthejtük a faszerkezetet a tudat, a racionalitás, a civilizáció struktúrájának, míg a formátlan, amorf vályog a tudatalattit, az irracionálisat, a civilizálatlant szimbolizálja ebben az összefüggésben. További fogalmi rétegződésre utal - a tudat lépcsőinek analógiájánál maradvá- az a már említett megmunkálásbeli minőségkülönbség is, amely a lábazat és raklapkarám között megmutatkozik.

Úgy érzem, egyfajta dualista látásmód egyre ösztönösebb kifejezési formája kezd kikristályosodni munkáimban: anyagok és formák ellentétei találkoznak, s ezek formai és tartalmi kontrasztjai adják plasztikáim mondanivalóját. Úgy tűnik, hogy tartalmilag olyan működő szimbólumok létrehozásán fáradozom, melyek egyfajta örök vívódást, harcot mintáznak, s a belső tartalmak, ill. az őket be- vagy eltakaró felszín közötti feszültségről szólnak.

